

แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย
ของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

The Guidelines for School Curriculum Administration Development Promoting
Quality of Early Childhood Education of Thoed Thai Education Development
Network under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3

ดาริน ชัยวงศ์

อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระหลัก อาจารย์ ดร. ไพโรภ รัตนชูวงศ์
อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเวศ เวชชะ

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

บทคัดย่อ

แนวทางการหลักสูตรสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย ของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทอดไทย 2) เพื่อหาเหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทอดไทย 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย ของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทอดไทย ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้สอนระดับปฐมวัย คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง รวมทั้งสิ้นจำนวน 45 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แบบสอบถาม การสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทอดไทย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ใน 4 ด้าน ได้แก่

การดำเนินการบริหารหลักสูตร การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล การสรุปผลการดำเนินงาน และการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. เหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษา เทศบาลไทย 1) เหตุปัจจัยที่สนับสนุนการบริหารหลักสูตร คือ ผู้บริหาร บุคลากร และงบประมาณ 2) เหตุปัจจัยที่อุดร้งการบริหารหลักสูตร คือ สื่ออุปกรณ์ อาคารสถานที่ ผู้ปกครองและชุมชน

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษา ปฐมวัย ของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทศบาลไทย ควรมีแนวทาง ดังนี้ 1) แนวทางด้านการวางแผน คือ สถานศึกษาควรมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยร่วมประสานกับบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ตลอดจนสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรของสถานศึกษา และร่วมกัน การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น 2) แนวทางด้านการบริหารจัดการ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดทำแผนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย โดยการกำหนด มาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา มีแผนการนิเทศ กำกับ ติดตามการนำหลักสูตรไปใช้อย่างเป็นระบบ และมีระบบการปรับปรุงพัฒนาผลการนำหลักสูตรไปใช้ หลังจากที่มีการนิเทศติดตาม อย่างเป็นระบบ 3) แนวทางด้านการส่งเสริมครูและบุคลากร คือ ผู้บริหาร สถานศึกษาควรพัฒนาบุคลากรให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ โดยการจัดอบรมเพื่อพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการวิเคราะห์และออกแบบหลักสูตรสถานศึกษา และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการ อบรมไปออกแบบและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดของสถานศึกษา ควรส่งเสริมครูมีความเชี่ยวชาญด้านการจัดประสบการณ์และส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพให้กับครู และ สร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษา 4) แนวทางด้านการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครองและชุมชน คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคน ต้องมีการปรึกษาปัญหาร่วมกัน และนำผลการ วิเคราะห์มาจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ ที่มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อีกทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและ ประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุน การศึกษา โดยร่วมกันให้ความรู้หรือประสบการณ์หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือช่วยสนับสนุนทรัพยากรเพื่อ การศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็นด้านต่างๆ ด้วย

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนาการบริหาร, หลักสูตรสถานศึกษา ,คุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย

Abstract

The objectives of this study were 1) to examine the state of school curriculum administration of Thoed Thai Education Development Network 2) to investigate key factors affecting the school curriculum administration of Thoed Thai Education Development Network

3) to develop the guidelines for school curriculum administration development promoting quality of early childhood education of Thoed Thai Education Development Network. The population was 45 participants including school principal, primary teachers, school committees, and parents. The research instruments involved questionnaire, focus-group discussion, structured interview. The statistics for data analysis were mean and standard deviation.

The results showed that:

1. The state of school curriculum administration of Thoed Thai Education Development Network was rated at the high level. The individual aspect analysis covering 4 domains i.e. curriculum administration, supervision, monitoring and evaluation, operation summary, improvement and development of curriculum administration process were rated at the high level in all domains.

2. The key factors affecting the school curriculum administration of Thoed Thai Education Development Network revealed that 1) Promoting factors were administrators, personnel, and budget 2) Depromoting factors were media and equipment, buildings, parents and communities.

3. The guidelines for school curriculum administration development promoting quality of early childhood education of Thoed Thai Education Development Network were proposed. 1) Planning: The school should construct school curriculum by coordinating with involved parties to determine vision and desirable characteristics of students and learning content in school curriculum as well as improve and develop school curriculum to concur with local contexts. 2) Administration: School administrators should develop early childhood education curriculum development plan by defining standards and indicators of early childhood education programs in line with school context, design plan for supervision, monitoring, review curriculum implementation systematically. 3) Promotion of teachers and personnel: School administrators should develop personnel to be learning individuals by organizing training to develop teachers and personnel to acquire knowledge and ability in analyzing and designing school curriculum, able to apply knowledge gained from training to design and develop instructional management in line with the school's standards and indicators, encourage teachers to gain expertise in organizing experiences, promote professional advancement for teachers, and create morale and motivation for personnel in schools. 4) Participation of teachers, parents and community: School administrators, teachers

and personnel consult the problems together, apply the analysis results to develop learning management plan in which learning activities agree with learning standards, indicators and desirable characteristics. Allow parents and communities to participate in review and evaluation of school performance. Allow parents and communities to involve in supporting education by sharing knowledge, experience or local wisdom, support resources for education as appropriate and necessary.

Keywords: Guidelines of Administration Development, School Curriculum, Quality of Early Childhood Education

บทนำ

การจัดการศึกษาปฐมวัยจะดำเนินการได้สำเร็จขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของสถานศึกษา ผู้บริหารเป็นบุคคลที่นำแนวทางต่างๆ ไปพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเป็นผู้นำนโยบายการศึกษา ของรัฐไปสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ การบริหารจัดการจึงเป็นงานหลักของผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ผู้บริหารต้องทำความเข้าใจปรัชญา หลักการและแนวคิดของการจัดการศึกษาปฐมวัย มีความรู้ความสามารถในการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในด้านการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารต้องนิเทศ กำกับและติดตาม ให้ครูดำเนินการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสม ด้านการประเมินพัฒนาการ ผู้บริหารต้องจัดให้มีการประเมินพัฒนาการเด็กให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้านของเด็ก โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (อภิสมัย วุฒิพรพงษ์, 2540 : 25)

สำหรับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัย ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาจำเป็นต้องศึกษาและจัดเตรียมเพื่อนำไปใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กดั่งที่มีการอธิบายความสำคัญของหลักสูตรปฐมวัยว่าหลักสูตรเป็นสิ่งที่จัดเตรียมสิ่งต่างๆ ทั้งหมดสำหรับให้ครูได้นำไปใช้ในการเรียนรู้ของเด็กผ่านการจัดประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมที่มีความเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก หลักสูตรเป็นสิ่งที่สร้างโอกาสในการเรียนรู้ของเด็กเพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาความสามารถที่เหมาะสมกับตัวเด็กและเป็นการเชื่อมโยงประสบการณ์ในการเรียนรู้ของเด็กกระหว่างบ้านและชุมชน (พัชรา พุ่มพชาติ, <https://word5148.files.wordpress.com/2018/10 /21223-2.pdf>, 2561)

การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเขตไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ซึ่งถ้าหากดูจากการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาแต่ละสถานศึกษาเมื่อปีการศึกษา 2560 นั้น พบว่า พัฒนาการทางด้านร่างกาย อยู่ในระดับดีเยี่ยม พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจอยู่ในระดับดีมาก พัฒนาการด้านสังคมอยู่ในระดับดีเยี่ยม และพัฒนาการทางด้านสติปัญญาอยู่ในระดับพอใช้ ซึ่งผลโดยรวมทุกมาตรฐานอยู่ในระดับดี แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนส่วนหนึ่งอาจไม่ได้จัด

ประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) พบว่า พัฒนาการด้านสติปัญญาของนักเรียนระดับปฐมวัยอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ([http://deetambon.esdc.go.th/daw-hold-xeksar, 2558](http://deetambon.esdc.go.th/daw-hold-xeksar,2558))

จากสภาพปัญหาและแนวคิดดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยในฐานะที่มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทอดไทยว่า สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษาปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนาผู้เรียนได้มากน้อยเพียงใด และมีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3
2. เพื่อหาเหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3
3. เพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย ของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ประโยชน์ของการศึกษา

1. ด้านความรู้
 - 1.1 ทำให้รู้สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทอดไทย เพื่อการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพ ในด้านหลักการ กระบวนการบริหารจัดการทั้งในระดับสถานศึกษา และระดับห้องเรียน ตลอดจนรู้ถึงสภาพการมีส่วนร่วมบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
 - 1.2 ทำให้รู้ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทอดไทย เพื่อการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพ
 - 1.3 ทำให้ทราบแนวทางการบริหารจัดการและนำไปพัฒนาด้านการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย ของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทอดไทย

2. ด้านการนำไปใช้

ผลการศึกษจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ และครู ของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทอดไทย ในการวางแผนจัดทำนโยบายในการบริหารจัดการและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของการจัดการศึกษาปฐมวัยและเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้อันจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 มุ่งศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยประยุกต์แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 : 7-11) ใน 4 ด้านดังนี้ 1)การดำเนินการบริหารหลักสูตร 2) การนิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผล 3) การสรุปผลดำเนินการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา 4) การปรับปรุง และพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตร

1.2 เหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทอดไทย โดยประยุกต์ตามแนวคิดของ นัฐธิดา แดงใหญ่ (2542 : 27-37) คือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านสื่ออุปกรณ์ ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ และปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน

1.3 หาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย ของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทอดไทย โดยใช้หลักกฎหมาย

2. ขอบเขตด้านประชากร

2.1 ศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 โดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้สอนระดับปฐมวัย ของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทอดไทย

2.2 ศึกษาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ การศึกษาปฐมวัย และครูผู้สอนระดับปฐมวัย

2.3 ศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการศึกษาปฐมวัย และครูผู้สอนระดับปฐมวัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษา แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย ของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผู้ศึกษาได้ออกแบบการวิจัย (Research Design) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในขั้นตอนนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา 2) ครูผู้สอนระดับปฐมวัย การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม นำเสนอในรูปแบบการจัดลำดับ ค่าร้อยละ และการบรรยาย 3) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาสรุปสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทอดไทย มานำเสนอในรูปแบบการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เพื่อศึกษาหาปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในขั้นตอนนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา 2) หัวหน้ากลุ่มสาระปฐมวัย 3) ครูผู้สอนระดับปฐมวัย การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Groups Discussion) นำมาสรุปและจัดทำเป็นเหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยการวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญ (Content Analysis) และผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลเป็นความเรียง

3. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย ของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในขั้นตอนนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้ศึกษาใช้วิธีเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ทั้งหมด 11 คน ได้แก่ 1) รองผู้อำนวยการ สพป.ชร.3 จำนวน 1 คน 2) ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 2 คน 3) หัวหน้ากลุ่มสาระปฐมวัย จำนวน 2 คน 4) ศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน 5) คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 2 คน 6) ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 2 คน การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย ของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทอดไทย โดยการวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญ (Content Analysis) และผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทอดไทย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ใน 4 ด้าน ได้แก่ การดำเนินการบริหารหลักสูตร การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล การสรุปผลการดำเนินงาน และการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. เหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทอดไทย

2.1 เหตุปัจจัยฉุฉฐร้ที่ส่งผลต่อหลักรัฐด้านคุณภาพเด็ก ได้แก่ สือ วัสดุ อุปกรณ์ ขาดควม
ค้ค่า เพราะมีการแตกหักหรือชำรุดของสื่อ วัสดุอุปกรณ์บางชิ้น เครื่องเล่นสนามเก่าและชำรุด และโรงเรียน
ในกลุ่มเครือขายบางแห่งยังขาดห้องเรียนเพราะนักเรียนมีจำนวนมากแต่ห้องเรียนมีน้อย

2.2 เหตุปัจจัยฉุดรั้งที่ส่งผลต่อหลักสูตรด้านกระบวนการบริหารจัดการ ได้แก่ โรงเรียนขาดผู้บริหารมีเฉพาะรักษาการในตำแหน่งผู้บริหาร ซึ่งเป็นครุด้วยกัน ทำให้การบริหารจัดการเรื่องต่างๆ เป็นไปได้อย่างยาก ครูผู้สอนส่วนใหญ่จะเป็นครูบรรจุใหม่ยังขาดความเชี่ยวชาญในด้านการจัดประสบการณ์ และครูก็ยังไม่เพียงพอกับชั้นเรียนเนื่องจากมีนักเรียนจำนวนมาก สื่อในมุมประสบการณ์ไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก ส่วนผู้ปกครองและชุมชนยังมีส่วนร่วมน้อยในการจัดการศึกษา การวางแผน กำหนดนโยบาย และกลยุทธ์ในการจัดการศึกษา

2.3 เหตุปัจจัยจุดรั้งที่ส่งผลต่อหลักสูตรด้านการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ได้แก่ ไม่มีสื่อเทคโนโลยีที่ช่วยในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากสัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่เสถียร และ นักเรียนขาดความรับผิดชอบ เนื่องจากได้รับการตามใจจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง

3. แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย
ของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเหนือไทย

3.1 ด้านการวางแผน

ผู้บริหารควรสร้างความตระหนักและความเข้าใจให้กับครูและบุคลากรหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง และประสานความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายร่วมกันวางแผนและการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และ ยุทธศาสตร์ ซึ่งเป็นเป้าหมายและวิธีการดำเนินงานที่สำคัญที่จะทำให้องค์การบริหารลุเป้าหมายตามที่กำหนด โดยการจัดประชุม ชี้แจง ทำความเข้าใจทั้งผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและชุมชน เกี่ยวกับการบริหารจัดการ หลักสูตร และมีการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอยู่เสมอ และผู้บริหารควรมี การประเมินคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

3.2 ด้านการบริหารจัดการ

ผู้บริหารและครูปฐมวัยต้องรับการอบรมหลักสูตรปฐมวัยอย่างชัดเจนและนำมาเผยแพร่สู่สถานศึกษา และผู้บริหารควรสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาและการจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้และสนับสนุนเรื่องอาคารสถานที่ ซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญต่อการเรียนการสอนที่สำคัญต้องพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร ส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนพัฒนาหลักสูตรปฐมวัยโดยการกำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และผู้บริหารต้องมีแผนการนิเทศ กำกับ ติดตาม การนำหลักสูตรไปใช้อย่างเป็นระบบ

3.3 ด้านการส่งเสริมครูและบุคลากร

ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ความสามารถด้านการสอนเป็นอย่างดี มีความเข้าใจนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัย สามารถวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ครูผู้สอนวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาตนเองด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้เทคนิควิธี สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มที่ ส่งเสริมให้ครูใช้วิธีวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสม โดยเน้นการวัดผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นและให้กำลังใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ การให้คำชี้แนะและแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม ที่สำคัญควรเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากร มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยอาศัยกระบวนการกลุ่มหรือทีมที่มีคุณภาพ หรือการใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) มาพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตร

3.4 ด้านการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครองและชุมชน

ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาควรร่วมกันประชุมวางแผนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และปรึกษาปัญหาร่วมกันและนำผลมาวิเคราะห์จัดทำแผนการเรียนรู้ ควรจัดประชุมผู้ปกครอง ชุมชนหรือตัวแทนที่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาเข้าร่วมประชุม เพื่อขออนุมัติให้หลักสูตรสถานศึกษา และควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดการศึกษากระบวนการต่าง ๆ ตั้งแต่การวางแผน วิเคราะห์ข้อมูล จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และร่วมสนับสนุนการจัดการศึกษา รวมไปถึงการตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญที่จะอภิปราย ดังนี้

1. ผลจากการศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทอดไทย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า สภาพการดำเนินการบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับมาก ด้านการสรุปผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และด้านการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่าโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทอดไทย เป็นสถานศึกษาที่มีบทบาทหน้าที่หลักในการจัดการศึกษา โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ดังนั้นสถานศึกษาจึงให้ความสำคัญกับการบริหาร

หลักสูตรสถานศึกษา โดยได้ดำเนินการตามกระบวนการอย่างมีประสิทธิภาพที่สุด เพื่อให้มีหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพบริบท สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน ทั้งนี้เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีทักษะ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ซึ่งสอดคล้องกับซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรพิน ไชยโวหาร (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการบริหารจัดการตามหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1 พบว่า สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน เรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา (ใช้หลักสูตร) ด้านการสรุปผลดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ด้านกานินเทศ กำกับ ติดตามผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาและด้านการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2. เหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทอดไทย

2.1 เหตุปัจจัยฉุฉุฉุฉุที่ส่งผลต่อหลักสูตรด้านคุณภาพเด็ก ได้แก่สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ขาดความคุ้มค่า เพราะมีการแตกหักหรือชำรุดของสื่อ วัสดุอุปกรณ์บางชิ้น เครื่องเล่นสนามเก่าและชำรุด และโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแห่งยังขาดห้องเรียนเพราะนักเรียนมีจำนวนมากแต่ห้องเรียนมีน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประวิตา มีเปี่ยมสมบูรณ์ (2554 : 96) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม ผลการศึกษาพบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก

2.2 เหตุปัจจัยฉุฉุฉุฉุที่ส่งผลต่อหลักสูตรด้านกระบวนการบริหารจัดการ ได้แก่ โรงเรียนขาดผู้บริหารมีเฉพาะรักษาการในตำแหน่งผู้บริหาร ซึ่งเป็นครูด้วยกัน ทำให้การบริหารจัดการเรื่องต่างๆ เป็นไปได้ยาก ครูผู้สอนส่วนใหญ่จะเป็นครูบรรจุใหม่ยังขาดความเชี่ยวชาญในด้านการจัดประสบการณ์ และครูก็ยังไม่เพียงพอกับชั้นเรียนเนื่องจากมีนักเรียนจำนวนมาก สื่อในมุมประสบการณ์ไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก ส่วนผู้ปกครองและชุมชนยังมีส่วนร่วมน้อยในการจัดการศึกษา การวางแผน กำหนดนโยบาย และกลยุทธ์ในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ เกรียงศักดิ์ เรืองศรี (2544 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าผู้บริหารและครูจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงบรรยากาศในการเรียนรู้ ความสะอาด ความปลอดภัย และความพร้อมของอาคารสถานที่ จัดครูที่มีประสบการณ์ในการสอนระดับก่อนประถมศึกษาเข้าสอน ทำให้เด็กได้เรียนรู้อย่างมีความสุข

2.3 เหตุปัจจัยฉุฉุฉุฉุที่ส่งผลต่อหลักสูตรด้านการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ได้แก่ ไม่มีสื่อเทคโนโลยีที่ช่วยในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากสัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่เสถียร และ นักเรียนขาดความรับผิดชอบ เนื่องจากได้รับการตามใจจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ แอน สุชะจิระ (2558 : ไม่ปรากฏเลขหน้า) ที่พบว่า ครูปฐมวัยจัดหาสื่อ อุปกรณ์และแหล่งการเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์

ไม่สอดคล้อง กับความสนใจ และวัยของเด็กปฐมวัย รองลงมา ผู้บริหารขาดการสำรวจความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอน และครูปฐมวัยผลิตสื่อไม่เพียงพอกับความต้องการของเด็กปฐมวัย

3. แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทอดไทย

3.1 ด้านการวางแผน

ผู้บริหารควรสร้างความตระหนักและความเข้าใจให้กับครูและบุคลากรหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง และประสานความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่าย ร่วมกันวางแผนและการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ ซึ่งเป็นเป้าหมายและวิธีการดำเนินงานที่สำคัญที่จะทำให้องค์การบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด โดยการจัดประชุม ชี้แจง ทำความเข้าใจทั้งผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและชุมชน เกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร และมีการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอยู่เสมอ และผู้บริหารควรมีการประเมินคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องซึ่งสอดคล้องกับ สกัญญา ปัญญะลิข (2550 : 100 - 101) ได้ศึกษาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่าทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการบริหารงานแต่ละด้านควรมีการวางแผน กำหนดโครงสร้างการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความพร้อม ด้านทรัพยากรบุคคลของแต่ละท้องถิ่น มีการวางแผนการสนับสนุน การดำเนินงาน การปฏิบัติงานและงบประมาณในการส่งเสริมพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกด้านอย่างต่อเนื่อง โดยให้หลายภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานและยึดการบริหารงานตามนโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งต้องมีการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ในแต่ละงาน มีการตรวจสอบการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแล้วนำผลการตรวจสอบในการดำเนินงานมาร่วมกันปรับปรุงแก้ไข พัฒนางานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

3.2 ด้านการบริหารจัดการ

ผู้บริหารและครูปฐมวัยต้องรับการอบรมหลักสูตรปฐมวัยอย่างชัดเจนและนำมาเผยแพร่สู่สถานศึกษา และผู้บริหารควรสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาและการจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้และสนับสนุนเรื่องอาคารสถานที่ ซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญต่อการเรียนการสอนที่สำคัญต้องพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร ส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนพัฒนาหลักสูตรปฐมวัย โดยการกำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และผู้บริหารต้องมีแผนการนิเทศ กำกับ ติดตาม การนำหลักสูตรไปใช้อย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิไลพร เรือนศรี (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้หลักสูตรก่อนประถมศึกษาพุทธศักราช 2540 ในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่าการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนส่วนใหญ่มีการวางแผนการใช้หลักสูตรมีการเตรียมบุคลากรจัดครูที่มีประสบการณ์เข้าสอนตามส่วนที่กำหนดจัดส่งครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร มีเอกสารคู่มือประกอบหลักสูตรให้กับครูมีการจัดบริการสื่อ จัดอาคารสถานที่ มีการนิเทศ และติดตามผล มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ปกครองทราบในเรื่องแนวทางและวิธีการดำเนินกิจกรรม

3.3 ด้านการส่งเสริมครูและบุคลากร

ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ความสามารถด้านการสอนเป็นอย่างดี มีความเข้าใจนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัย สามารถวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ครูผู้สอนวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้เทคนิควิธี สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน อย่างเต็มที่ ส่งเสริมให้ครูใช้วิธีวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสม โดยเน้นการวัดผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ของผู้เรียน และนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นและให้กำลังใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ การให้ คำชี้แนะและแก้ปัญหาอย่างเหมาะสมที่สำคัญควรเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากร มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและ กัน โดยอาศัยกระบวนการกลุ่มหรือทีมที่มีคุณภาพ หรือการใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) มาพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตร สอดคล้องกับผลการวิจัยของเกรียงศักดิ์ เรืองศรี (2544 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูได้จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยคำนึงถึง บรรยากาศในการเรียนรู้ ความสะอาด ความปลอดภัยและความพร้อมของอาคารสถานที่ สำหรับการจัดและ พัฒนาบุคลากรมีการเตรียมบุคลากร โดยผู้บริหารสถานศึกษาได้พิจารณาจัดครูที่มีประสบการณ์ในการสอน การศึกษาปฐมวัยเข้าสอน นอกจากนี้ ยังได้ส่งครูเข้ารับการฝึกอบรมและศึกษาดูงานนอกสถานที่เกี่ยวกับการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูวางแผนและจัดเตรียมกิจกรรมเหมาะสมกับวัยของเด็กและสอดคล้องกับ ตารางกิจกรรมประจำวัน เพื่อพัฒนาเด็กทุกด้าน ทำให้เด็กได้เรียนรู้อย่างมีความสุข

3.4 ด้านการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครองและชุมชน

ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาควรร่วมกันประชุมวางแผนจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา และปรึกษาปัญหาหารือร่วมกันและนำผลมาวิเคราะห์จัดทำแผนการเรียนรู้ ควรจัดประชุมผู้ปกครอง ชุมชนหรือตัวแทนที่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาเข้าร่วมประชุม เพื่อขออนุมัติใช้หลักสูตรสถานศึกษา และ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดการศึกษากระบวนการต่างๆ ตั้งแต่ การวางแผน วิเคราะห์ข้อมูล จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และร่วมสนับสนุนการจัดการศึกษา รวมไปถึงการ ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสอดคล้องกับ วีรภัทร ไม้หวะ (2552 : 110-111) กล่าวว่า การสร้างหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาจะต้องดึงชุมชนมามีส่วนร่วมในกระบวนการระดม ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน เข้ามาใช้ในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ตลอดจนการดำเนินกิจกรรมของ สถานศึกษาในด้านต่างๆ และนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาผนวกไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งถือว่าเป็น แนวทางสำคัญในกระบวนการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาที่จะต้องอาศัยความร่วมมือกันจากหลายฝ่าย เพราะครู จะดำเนินการฝ่ายเดียวไม่ได้ จะต้องอาศัยความร่วมมือกันจึงจะประสบผลสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้

1. สถานศึกษานำไปเป็นแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานให้มีการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานที่ได้ดำเนินการผ่านมาแล้ว หรือผลที่จะเกิดขึ้นในการปฏิบัติงานให้ชัดเจน กำหนดทิศทางการบริหารงานให้ชัดเจนที่สุด และเหมาะสมแล้วนำไปสู่การปฏิบัติในแผนปฏิบัติการประจำปี
2. ผู้บริหารสถานศึกษานำไปเป็นแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยผู้บริหารต้องให้การสนับสนุน มีการประชุมชี้แจงถึงนโยบาย มีการกระจายอำนาจสู่ผู้ปฏิบัติ เพื่อให้การทำงานคล่องตัวมากขึ้น และเปิดโอกาสให้บุคลากรเข้าร่วมในการรับรู้ ร่วมเสนอปัญหา และประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องในการบริหารหลักสูตร

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาคั้งต่อไป

1. ควรนำแนวทางไปปฏิบัติในระดับโรงเรียน เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้ ได้ทำในระดับกลุ่มเครือข่าย จึงควรนำแนวทางไปปฏิบัติในระดับโรงเรียน
2. ควรมีการศึกษาแนวทางการประกันคุณภาพภายใน เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
3. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารจัดการหลักสูตร เพื่อเป็นข้อมูลในการนำไปปรับปรุงและพัฒนาด้านการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงฯ.
- เกรียงศักดิ์ เรืองศรี. (2544). *การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนอนุบาลอำเภอ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร.
- นัฐธิดา แดงใหญ่. (2542). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพมหานคร.
- พัชรา พุ่มพชาติ. (2561). แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย. สืบค้นเมื่อ 11 พฤษภาคม 2562, จาก <https://word5148.files.wordpress.com/2018/10/21223-2.pdf>.

- ประวิตา มีเปี่ยมสมบูรณ์. (2554). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี.
- วีรภัทร ไม้ไหว. (2552). แนวทางการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน เขตลาดกระบัง สังกัด กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร.
- วิไลพร เรือนศรี. (2544). การศึกษาการใช้หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). แนวทางสร้างอาชีพสู่การมีงานทำของโรงเรียนดีประจำตำบล. สืบค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2560, จาก <http://deetambon.esdc.go.th/daw-hold-xeksar>.
- สุกัญญา ปัญเจลิยว. (2550). การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลใน อำเภอฟาน จังหวัดเชียงราย. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย
- อภิสมัย วุฒิพรพงษ์. (2540). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา เขต 12. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร.
- อรพิน ไชยโวหาร. (2549). สภาพการบริหารจัดการตามหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. ลำปาง.
- แอน สุพะจิระ. (2558). การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารวิชาการระดับการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. พระนครศรีอยุธยา.